

EDITORIAL

El teatre de les Corts

El dimecres, 24 de març, en les **Corts Valencianes** s'escenificà una volta més el teatre de porritos al que nos tenen acostumats els nostres polítics.

Una diputada de **Unides Podem, Estefania Blanes**, amollava, sense vindre a conte ni haver cap de necessitat, "la llengua catalana que parlem els valencians".

Des de l'oposició començaren els crits de protesta a les que la diputada contestà "La ignorància és tan atrevida...", mentres el president de la cambra, **Enric Morera**, afirmava "ha llegit la definició de la Reial Acadèmia Espanyola de la Llengua".

Igual que, en un teatre de porritos, s'espera que el públic infantil reaccione emocionant-se en lo que passa en l'escenari, nosatres, encara que sabem —com ho saben els chiquets— que tot es una impostura, anem a respondre també com s'espera, per inútil que siga: argumentant.

Començarem pel final, per les paraules de Morera. Est home forma part d'un partit polític, **Compromís**, que alardeja de formar part d'un moviment que ells diuen "feministe" que, entre unes atres coses, ha introduït unes formes noves de parlar, com dir això de "els diputats i les diputades", "els ciutadans i les ciutadanes", etc., o l'ús de la paraula "genero" per a distinguir als homes de les dones.

Este bon home, que apela a la **Real Academia Española** (que no se diu "de la Lengua", dit siga de pas) quan se tracta d'agredir al valencià, se passa pel forro, com tots els seus col·legues, les indicacions d'eixa institució que s'ha cansat d'explicar que els plurals "diputados" o "ciudadanos" —seguint l'exemple— inclouen als dos sexes i no cal repetir-los; i hem dit be, "sexes", perquè, com no deixen d'insistir des de l'acadèmia, les persones no tenen genero, el tenen les paraules, per lo que "violència de genero" en tot cas seria dir "el moto" i "la coche", però no l'agressió d'un home a una dona.

Es dir, que, per a lo que els interessa, la RAE es una entitat "heteropatriarcal" i retrograda a la que no s'ha de fer cas, però si parla de lo que no es objecte del seu estudi, com es d'una llengua que no es l'espanyola, es una autoritat inqüestionable. Recomanariem al senyor Morera que buscara en el diccionari d'eixa institució la paraula "coherència".

I a la senyora Blanes, per a que tinga clar quí es aci el (o la) ignorant, li emplacem a que es lligga l'informe que feu el **Colectiu Valldaura** explicant les terboles circumstàncies que rodejaren el canvi d'accepció de la paraula "valenciano" en el diccionari, quan de llengua la rebaixaren a dialecte botant-se el reglament de l'institució.

Sense disculpar-la, hem d'entendre que la senyora diputada no fa sino repetir les mentides que, per la seua edat, ha hagut de sentir practicament des de que naixque. Un **llavat de cervell multicanal**: escola, mijos de comunicació (**Canal 9** i probablement **TV3**), trobades de **Escola Valenciana**, etc.

Ya sabem que pensen aixina, lo que sorpren es que ho exteriorisen en segons quins llocs (recordem com **Monica Oltra** dia a la TV3 que ells lo dels "països catalans" ho tenien clar però no podien mencionar-ho). Com els polítics lo que fan es política, u se pregunta, ¿a quin sant esta eixida de to? ¿Potser que la mala gestió i les perspectives roïnes (en **Pablo Iglesias** refugiant-se en **Madrid** en prevenció d'una caiguda de vots), els moga a arborar lo que els queda —la bandera del catalanisme— per a afalagar als seus votants naturals?

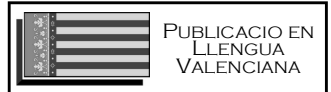
Potser, o potser també que van tantejant el grau de tolerància del poble valencià a la progressiva catalanisació. Van fent chicotetes proves a vore quant som capaços d'engolir. Ultimament estan atrevint-se a travessar dos de les llinees rojes que tenien autoimpostes: els possessius i la declinació verbal. A tall d'exemple, la **Junta Central Fallera** de València ciutat, el dia 8 de març publicava en les xarxes socials una felicitació a les dones usant l'expressió "en les seves tasques". Volen que, a poc a poc, acabem trobant el català tan normal com els valencianofops Morera o Blanes.

Concloem parlant de les crítiques de l'oposició, liderada pel **Partit Popular**. El teatre continua mes teatral encara, perquè que se diga en eixa convicció que els valencians parlem català no es sino la conseqüència de dos dècades llargues de governs populars.

En un sorprenent eixercici de suïcidi programat, mentres s'embolicava en la **Senyera** per a conseguir vots, el PP consentia, mes encara, recolzava el procés de catalanisació, incrementant aixina els votants dels seus rivals polítics. No mogue un dit per a evitar que s'ensenyara català (i catalanisme) en les escoles, deixà funcionar els repetidors il·legals per a que se vera la televisió catalana en València (fins que l'interessà en un moment puntual, després de molts anys, denunciar-los), creà la **AVLI** i la posà en mans del catalanisme, a més de blindar-la en el **Estatut**... ¿De qué dimonis protesten ara?!

Be, hem fet lo que s'esperava de nosatres, respondre en arguments, inclús —ya ho hem dit— sabent que son inútils, perquè, uns per interès, uns atres per fanatisme, no pararan fins a fer desaparèixer este poble.

Però això sera només si el poble se deixa, ¿veritat?

PUBLICACIÓ EN
LLENGUA
VALENCIANA

LA CITA

Sense coherència no hi ha cap força moral.

Robert Owen

SUMARI

- 1
• EDITORIAL: **EL TEATRE DE LES CORTS**
- 2
• PATRIMONI VALENCIÀ: **LA BASILICA DE SANT VICENT FERRER EN VALENCIA CIUTAT**
- 3
• JOCS TRADICIONALS (LXVIII): **SAMBORI (III)**
• LLISTAT: **ACTIVITATS CULTURALS**
• RESENYA BIBLIOGRAFICA: **L'HORT DELS TRANSITS I ATRES RELATS BREUS**
• PATRIMONI VALENCIÀ: **LA BASILICA DE SANT VICENT (Continuació)**
- 4
• PASSATEMPS
• FAULA: **ELS DOS CONILLS**

ACLARIMENT

Esta publicació està redactada en les Normes d'El Puig. Encara que es una obra col·lectiva,

l'encarregat de la redacció final de cada article te llibertat per a fer-ho en la normativa d'accentuació de la seua preferència. Este tema es motiu de debat, però no de divisió, entre nosatres.

AVIS

Si, ya sabem que resulta dur llegir cada mes estos absurts avisos demanant-li que faça fotocopies d'est eixemplar per a repartir entre amics i coneguts.

Però ningu digue que ser valencianiste fora facil.

La Basílica de Sant Vicent Ferrer en València ciutat

enguany es complixen 100 anys des de que el temple dels dominics de **València ciutat**, dedicat a sant **Vicent Ferrer**, fora consagrat, el 12 d'octubre de 1921, pel bisbe dominic fra **Manuel Prat**. El dia 13, el llavors arquebisbe **Enrique Reig Casanova** oficiava en la festa inaugural, mentres que la predicació corregue a carrec del cardenal **Juan Bautista Benlloch i Vivó**, arquebisbe de **Burgos**.

El temple te la categoria de basílica (**Basílica de Sant Vicent Ferrer**), títol otorgat pel papa **Pio XII** el 13 de juliol de 1951, distinció que es concedeix a una iglesia que descolla per la seua importància espiritual i històrica, un centre espiritual que servix també per a difondre alguna devoció. La festa de la proclamació basilical fon el 12 d'octubre del mateix any i corregue a carrec de l'arquebisbe **Marcelino Olaechea**. Una lapida rememora este fet.

Sant Vicent Ferrer, de l'orde dominicana, es el patro principal del **Regne de València** i la seua devoció està estesa, ademés de per les nostres terres, per tot arreu del món; les seues predicacions per **Europa**, la seua fama d'orador i taumaturc, també d'home de ciència i de "política" fan d'ell un valencià universal. Son molts els referents que existien en la ciutat de València relatius al seu fill il·lustre, pero no gojava d'un temple posat baix la seua advocació i dedicat ad ell fins ad esta iniciativa dels

dominics, que projectaren la construcció del complex en la zona del **Eixample** (en la confluència entre els carrers Ciril Amorós i Isabel la Católica) a principis del segle XX.

En el **Archiu Historic Municipal** de València es conserven dos expedients relatius a la construcció. El primer es de l'any 1904. El llavors prior de la **Orde de Predicadors**, **Julián Revilla y Ramiro**, sollicità la llicència per a construir el temple, aixina com una modificació en el pati central de l'illa de cases projectada en la zona. Açò supongue un conflicte en l'Ajuntament, puix l'eixecució de lo projectat podia deixar sense ventilació i sense llum als altres edificis que donaven al referit pati. Despuix de diversos estudis, d'una sèrie de modificacions i de comprovar que en res afectaria a la salubritat de les construccions veïnes, conseqüentment se el litigi a favor del dominics.

RETAULE EN LA CAPELLA DE LA VERGE DEL ROSER

altures de la construcció destinada a residència i també a la frontera del carrer Ciril Amorós. Al respecte podem resenyar de l'expedient lo següent.

"En el día de hoy 12 agosto de 1915 compareció D. Francisco Almenar y manifestó: Que en el transcurso de la obra se ha visto la necesidad de construir un piso más en la parte del edificio

destinada a convento y que solicita licencia para ello, manifestando que la planta será la misma que la de los otros pisos, y acompañando un plano de la fachada tal como ha de quedar en definitiva. Así lo dijo y firmó. Lo que certifico". La planta era sobre la part de l'edifici que dona al carrer Ciril Amorós y l'escriu el firmaven l'arquitecte Francisco Almenar y Tomás Valero.

El temple es l'edificació més interessant del complex, una gran construcció en estil neogòtic. Presenta planta de creu llatina, consta d'un atri ajardinat i tres naus, sent la central més ampla i alta, situant-se en els dos laterals les capelles, creuer, cimbori i absis en girola. Hi ha una cripta en la zona de la girola, i als peus de l'iglesia un cor alt. El material bàsic de la construcció es l'atobo, revestit imitant les formes de la cantereria gòtica.

FRONTERA DE LA BASÍLICA

En l'edifici destaquen les quatre columnes del creuer, que arranquen del potent socul de marbre negre, i les quatre grans estatués de més de cinc metres d'altura que se situen en cada una de les quatre trompes que sustenten el cimbori, obra de l'escultor **Carmel Vicent**, les quals representen als quatre papes dominics: **St. Pio V**, **Inocenci V**, **Benet XI** i **Benedicte XIII**.

Son notables també les vidrieres de cristal de Bohèmia, set en l'absis i huit en el transepte; un total de 15 en les que estan representats els misteris del Rosari; algunes foren

destruïdes en 1936 i repostes acabada la guerra. En la nau central hi ha un total de 10 vidrieres, cinc per cada costat, que representen diferents escenes de la vida de sant Vicent. Son creacions dels tallers dels germans **Maumejean de Madrid**.

A una part i a l'altra trobem diferents altars i capelles, quatre per nau. Entrant, a la dreta, la primera està buida, pero abans de la guerra estava dedicada a la beata **Juana de Aza** (mare de sant **Domenec**), a continuació la de la **Mare de Deu dels Desamparats** (talla de **Ignaci Vergara**), sant **Lluís Bertran** i la de sant **Tomas d'Aquino**. En esta part, en el transepte està la capella de sant **Domenec de Guzman**; l'ocupa un retaule presidit per l'imatge del sant, obra de **José Just Villalba** feta en 1957. Baix, un sepulcre d'alabastre del mateix escultor en l'estatua jacent de fra **Miquel de Fabra**, fundador de l'antic **convent de Predicadors** de València ciutat —iglesia i convent de **Sant Domenec**— (1238).

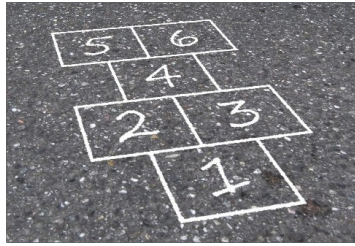
Des dels peus de l'iglesia, en el lateral de l'esquerra entrant, esta la capella de santa **Caterina**, li seguix la de la **Mare de Deu de Montserrat**, la de la **Mare de Deu del Pilar** i la quarta està dedicada a sant **Josep**. En el transepte, la capella de la **Verge del Roser** conté un retaule d'alabastre i fusta, en un grup escultòric tallat en fusta i policromat que ocupa la part central i que representa a la Mare de Deu del Roser en el seu Fill al braç —patrona de la **Orde de Predicadors**—, i als seus peus **sant Domenec de Guzmán**, obra de l'escultor **Vicent Navarro** realitzada en 1944. El retaule d'alabastre està dividit en quinze compartiments que alberguen atres tants baixrelleus que representen els Misteris del Rosari: l'Anunciació, la Visitació, la Nativitat, la Presentació, la Perdua i trobada en el temple, l'Oració i agonia en Getsemani, la Flagel·lació, la Coronació d'espines, la Crucifixió, la Mort de Jesus, la Resurrecció, l'Ascensió, Pentecostes, l'Assunció de la Verge Maria i la Coronació de la Mare de Deu. Entre els carrers i en els laterals figuren imatges de sants, beats i venerables vinculats ad esta devoció propagada pels dominics; l'autor es **José Just Villalba**, que realitzà l'obra entre 1955 i 1956. A la **Capella de la Comunió** s'accedix des d'esta part de l'iglesia.

Continúa en la pagina 3.

Sambori (III)

Variante 2. Una altra disposició del sambori consisteix en un quadro (el 1) al que segueixen dos en paral·lel (2 i 3), a continuació un altre quadro (4) i per últim dos més en paral·lel (5 i 6).

En esta modalitat el jugador posa la tella en el número 1 i bota per damunt al 2 i 3. Aquí descansa un poc perquè en els quadros emparellats pot posar un peu en cada u d'ells. Segueix a la pata coixa al 4 i, a l'aplegar als números cinc i sis (a on pot posar els dos peus en terra), gira d'un bot i torna. A l'aplegar de nou al número 1, ha de tirar la tella fora del dibuix en el peu coix. Repetix l'acció però tirant ara la tella al número 2, i, a la volta, en el peu l'espenta del 2 al 1, i d'este fora; i aixina fins a acabar en tots els números. Les penalitzacions són les mateixes que en l'altre variant.

RESENYA BIBLIOGRÀFICA

Ruiz Negre, Antoni

L'hort dels transits i altres relats breus

Mosseguello C. B. Castello, 2020.

(181 pàgines)

Per tercera vegada **Ruiz Negre** nos ofereix un conjunt de **relats breus** —uns mes que altres—, alguns dels quals suggeriran al lector que han seguit inspirats en vivències del propi autor, unes situacions que segurament viuen en primera persona i en diferents etapes de la seua existència; unes altres són històries totalment fantàstiques, i algunes inclouen utopies.

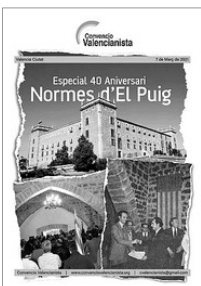
Encara que coneguem a l'autor com a un **dramaturg** consagrat i un **traductor** excel·lent, comprovem la seua versatilitat i multidisciplinarietat en tractar el gènere narratiu. Com s'ha senyalat, no és el primer conjunt de relats que publica i el seu estil agíl i descriptiu nos adina de manera immediata en les històries que conta.

En el present recull les distintes històries capten en ràpida l'interès del lector que busca descobrir el final, veure com es resolen, cosa que en alguns casos el narrador no explicita —literalment parlant— sino que més bé deixa al propi lector que l'adivine o intuïca, fent-lo implicar-se aixina en cada final.

Els succeïts que se contenen tenen diferents escenaris, però la majoria d'ells transcorren en la **ciutat de València**, l'entorn natural de l'autor. Jocs infantils, l'urbanisme d'uns altres temps, la salubritat, les aspiracions de les persones, les relacions entre elles..., i alguna que altra fàula en ensenyança inclosa són els temes que desenvolupen.

Alguns dels relats porten títols com: *L'hort dels transits*, *El gos del capità*, *Fàula del ruc*, *La palmera i el ciprès*, *Canvi de sexe*, *Un tio il·legal*, *El casal faller...*, i aixina fins a **19 històries**, la lectura de les quals entreteixe i evadix, entre unes altres coses.

Dossier extra 40 aniversari Normes d'El Puig

Convenció Valencianista, en motiu de celebrar-se el **40 aniversari de l'acte d'adhesió a les Normes d'El Puig** (7 de març de 1981), ha editat un **Dossier extra** en el que nou persones (estudiosos de la llengua i significats valencianistes) analitzen en altres tants articles diversos aspectes relacionats en la normativa ortogràfica de la llengua valenciana.

+Info: www.convenciovalencianista.org,
publicacions@convenciovalencianista.org

ACTIVITATS CULTURALS

ABRIL DE 2021

Degut a les mesures preses per l'emergència sanitària, continuem escassos d'activitats de les que informar.

24 Abr (dissabte) 12 h. Cafè Greenwich, pça. de la Muralla Liberal. Castello.

PRESENTACIÓ DE LLIBRE: Xavier Gimeno: *Mosaïc castellanenc*.

+Info: rogleconstantillombart@gmail.com

PATRIMONI VALENCIÀ

La Basílica de Sant Vicent Ferrer en València ciutat

Ve de la pàgina 2.

Un altar se situa en el centre del creuer. Darrere, en el presbiteri, una altra taula d'altar se situa baix d'un baldaquí de marbre de diferents colors, metal i fusta fet a finals dels anys 40; en els laterals, dos graderies de cor, i presidint el conjunt una imatge del titular, sant Vicent Ferrer, obra de Carmel Vicent. Just en la part posterior s'exposen per a la seua veneració una relíquia del sant, a la que s'accedeix des de la girota, a on també s'emplaça una talla del santíssim **Crist de l'Agonia**, obra també de Carmel Vicent.

Com s'ha indicat, l'actual frontera, obra de Francisco Almenar, modifica la primitiva que figurava en el projecte d'Arnau, substituint les torres projectades per unes altres de major altura, més esveltes i acabades en agulla calada —seguint el patró dels temples gòtics—, inspirades en les de la catedral de Burgos; torres que emmarquen el cos central acabat en forma triangular en el que s'obre un roseto i es situa l'accés principal, una porta ogival; sobre ella l'escut d'armes de la **Orde de Sant Domènec**. En els laterals se situen dos portades que es corresponen en les naus laterals.

PROYECTE ORIGINAL

L'iglesia se beneí —encara inacabada— el 12 d'octubre de 1916, però no se consagraria fins el 12 d'octubre de 1921, any en que quedà finalitzada, a excepció de la Capella de la Comunió, que s'acabaria l'any 1924.

Als peus de l'iglesia, junt a la porta de la nau central, hi ha una làpida commemorativa de marbre blanc en l'escut del papa Pius XII i en la següent llegenda: "D.O.M. / Patriae Valentinae Pietate / divi vincenii ferrerii patroni / memoriae erectvm atove dicatvm / magnificvm hoc templvm / basilicae minoris / titvlo et honoribvs avctvm / PII Papae XII mvnificentia / Anno domini MCMLI decrevit".

El temple mereix ser visitat, tant per la seua magnificència com pel seu significat i vinculació a la devoció a sant Vicent Ferrer.

Juli Moreno Moreno

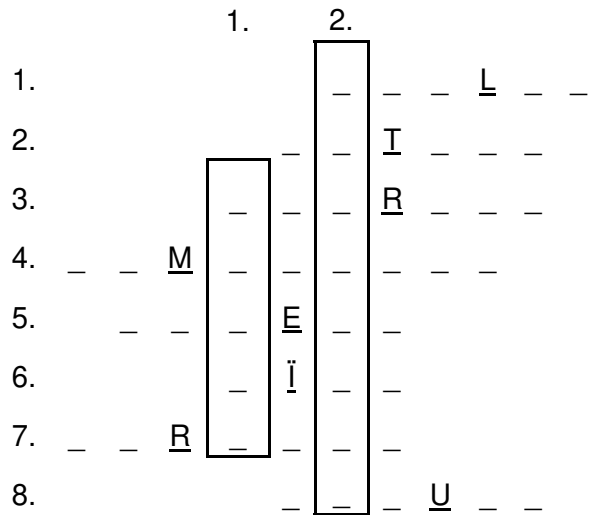
Resol l'acrostic del costat a partir de les definicions.

1. Recapitulació de lo que s'ha dit en una obra literària i que va al final d'esta.
2. Peça de metal, fusta o cuir que penja a cada costat de la sella i en la que el ginet subjecta el peu.
3. Recipient per a contindre i servir el sucre en la taula; també, fabrica en la que s'extrau i elabora el sucre.
4. Acte de simular una acció com a entrenament per a una hipotètica situació real.
5. Filera de coses, animals o persones.
6. Atifell de cuina, generalment per a contindre líquits. També s'utilitza com a nom genèric dels utensilis de cuina, agrícoles o de les ferramentes de diversos oficis.
7. Ferramenta composta per un manec i una fulla de tall dentat.
8. Que es originari d'algun lloc.

La solució a peu de pagina.

PARAULES VERTICALS

1. Mantindre's en la superfície d'un líquid sense afonar-se.
2. Fer burla per a ridiculitzar o afrontar ad algu.

FAULA

J.P.B.

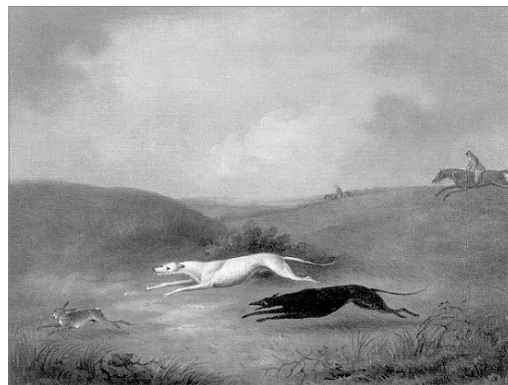
Els dos conills

Per entre unes **mates** d'uns gossos seguit, no corria, no: volava un conill.

“¿Podencs dius? Qué va.”
 “Com el meu yayo. Si.”
 “**Llebrers** son, **llebrers**; de prop els he vists.”

“Son **podencs**, vaja. ¿M'ho diras a mi?”
 “Son **llebrers**, segur.”
 “Son **podencs** te dic.”

Del seu segur **cau** un companyer ix i li diu: “Para't. ¿Qué es aço?, amic.”

LLEBRERS PERSEGUINT A UNA LLEBRE, DE DEAN WOLSTENHOLME EL VELL.

Cauen els gossos del debat enmig caçant sense esforç als meus dos conills.

“¿Qué ha de ser?, respon, Sense **ale** estic... Dos **dropos llebrers** me venen seguint.”

Els qui lo important deixen en **descuit** ad este conte li traguen profit.

“Si, respon l'atre, els veig per allí... Mes **llebrers** no son; per **podencs** els tinc.”

Adaptació i traducció a la llengua valenciana d'una faula de **Tomás de Iriarte**

<p>GLOSSARI (paraula/ sinonims: definició)</p> <p>Ale/ halit/ rossoll/ pantaix/ respiracio: Aire que s'expulsa dels pulmons quan s'expira en la respiració.</p> <p>Cau/ amagatall/ lladriguera/ niu/ joquer: Lloc a on s'amaguen certs animals; generalment es un forat excavat en terra.</p>	<p>Dropo/ guilopo/ intrigant/ tracamandanes/ enredrador/ gusgo: Que actua en astúcia i mala intenció.</p> <p>Descuit/ oblit/ distracció/ error/ lapsus/ omissió/ despiste: Acció de descuidar-se; falta d'atenció, negligència.</p> <p>Llebrer: Se diu dels gossos que tenen</p>	<p>condicions per a caçar llebres i conills.</p> <p>Mates de mata/ arbust/ matoll/ abruixell/ aixara: Planta de poca alçària, ramificada i llenyosa.</p> <p>Podencs/ gos llambrenc: Classe de gos prim i esvelt que sol utilitzar-se per a caçar conills i llebres.</p>
--	---	---

Solució:

Verticals: 1. SURAR 2. ESCARNIR

1. EPILEC 2. ESTREP 3. SUCRERA 4. SIMULACRE 5. TIRERA 6. AINA 7. SERRUG 8. ORIUNT

I RECORDA...La nostra primera paraula es **surar**. L'acció i efecte de surar una embarcació es una **surada**. Eix. *Han trobat a l'home desaparegut surant en les aigües del riu.*

La nostra segona paraula es **escarnir**. Es **escarnidor** qui causa escarni. Un **escarni** es una burla feta en l'intenció de ridiculitzar ad algu. Eix. *Aprofita quan hi ha gent davant per a fer escarni del seu germa.*

Rogle en Internet

Facebook: **Rogle Constanti Llombart**
 Twitter: **@rogleconstanti**

Tots els eixemplars editats fins ara estan, en pdf, en:
www.rogleconstantillombart.com
www.pjvalencianista.org

COLABORA EN EL ROGLE

Donar difusió ad esta publicació es la millor forma de col·laborar en nosaltres. També pots fer-te **soci** (36 € a l'any) o **col·laborador** (12 € a l'any), i t'enviarem a casa tots els números que es publiquen durant l'any.

Si tens voluntat de fer alguna puntual aportació econòmica, també te quedariem molt agraïts. El nostre número de conte, en **Caixa Popular**, es:

ES52 3159 0018 1926 1586 4721